

Kapitel 2. Betalingsbalancen (artikel 104–109)

Artiklerne 104–109 omhandler Medlemsstaternes og Fællesskabets betalingsbalance. Ifølge artiklerne 104 og 105 skal Medlemsstaterne samordne deres politik på dette område gennem et samarbejde mellem vedkommende nationale myndigheder og mellem centralbankerne. Bestemmelserne hjemler ikke beføjelser herudover for Rådet eller Kommissionen. Med henblik på den praktiske gennemførelse af samarbejdet har Rådet nedsat et rådgivende udvalg for mellemfristet økonomisk politik. Udvalgets opgave er at udarbejde forslag til programmer for mellemfristet økonomisk politik, som kan tjene til vejledning såvel for Fællesskabets institutioner som for Medlemsstaternes myndigheder. Udvalgets forslag forudsættes forelagt Fællesskabets institutioner til udtalelse for sluttelig at blive tiltrådt af Rådet, hvorved programmet får karakter af en for Fællesskabet og Medlemsstaterne fælles hensigts erklæring. Med hjemmel i artikel 105 er endvidere af Rådet nedsat et rådgivende udvalg for budgetpolitik med den særlige opgave at undersøge og sammenligne hovedlinierne i Medlemsstaternes budgetpolitik til oplysning og vejledning for henholdsvis Medlemsstaternes myndigheder og Rådet og Kommissionen. Artikel 105 giver udtrykkelig bestemmelse om nedsættelse af et udvalg for penge- og valutapolitik (Det monetære Udvalg). Dette udvalgs opgave er løbende at følge udviklingen i Fællesskabets og Medlemsstaternes betalingsforhold og at afgive udtalelser til Rådet og Kommissionen herom. Udvalgets opgaver og beføjelser er nærmere fastlagt i en rådsvedtagelse, hvoraf fremgår, at Medlemsstaterne bør rådføre sig med Udvalget inden vigtigere valutariske bestemmelser træffes. Endelig har Rådet i henhold til artikel 105 oprettet et rådgivende udvalg bestående af Medlemsstaternes centralbankdirektører. Dette udvalg har til opgave at søge centralbankernes virksomhed samordnet på områder af fælles interesse gennem regelmæssige konsultationer og løbende indbyrdes underretning. Ifølge artikel 106 er Medlemsstaterne forpligtet til at tillade indbyrdes betalinger, som er nødvendige for gennemførelsen af den ved Traktaten indførte fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer og kapital. Artikel 107 fastslår en almindelig regel om, at Medlemsstaterne behandler deres valutapolitik som et spørgsmål af fælles interesse. Der hjemles beføjelse for Kommissionen til at indrømme Med-

lemsstater ret til at træffe foranstaltninger til afværgelse af skadelige virkninger i tilfælde, hvor en Medlemsstat fører en valutakurspolitik, som dels er i modstrid med den i artikel 104 udtrykte hovedregel om, at hver Medlemsstats økonomiske politik bør sikre ligevægt på betalingsbalancen og tilliden til statens valuta, og dels fordrejer konkurrencevilkårene mellem Medlemsstaterne.

Artiklerne 108–109 indeholder bestemmelser om Fællesskabets virksomhed i tilfælde af alvorligere betalingsbalancevanskeligheder i en eller flere Medlemsstater. Bestemmelserne kan sammenfattes i tre regler. For det første skal Kommissionen rådgive vedkommende Medlemsstat med hensyn til de foranstaltninger, som denne kan og bør træffe. For det andet skal Kommissionen, såfremt trufne foranstaltninger viser sig utilstrækkelige, henstille til Rådet, at gensidig bistand ydes; Rådet træffer bestemmelse herom med kvalificeret flertal, men kreditydelser fra andre Medlemsstater er udtrykkelig betinget af disses samtykke. For det tredje gives en regel om anvendelse af særlige foranstaltninger, såfremt Kommissionens og Rådets fornævnte bestræbelser ikke har været tilstrækkelige. Denne sidste regel falder i to led. Efter artikel 108 stk. 3 skal Kommissionen give bemyndigelse til vedkommende Medlemsstat til at træffe beskyttelsesforanstaltninger på vilkår fastsat af Kommissionen. Efter artikel 109 kan en Medlemsstat i pludselig krise selv træffe nødvendige beskyttelsesforanstaltninger, med mindre bestemmelse om gensidig bistand omgående træffes af Rådet. I begge tilfælde har Rådet beføjelse til med kvalificeret flertal at ophæve eller ændre de trufne foranstaltninger. Det antages, at beskyttelsesforanstaltningerne kan omfatte indførelse af told, kvantitative restriktioner og valutakontrol også i forholdet mellem Medlemsstater.

Med henblik på den fremtidige samordning af Medlemsstaternes økonomiske politik inden for Fællesskabets rammer, vedtog stats- og regeringschefer fra Medlemsstaterne på et møde i Haag i december 1969 en fælles erklæring, hvori udtryktes vilje til fremme af Fællesskabets udvikling mod en økonomisk union. I overensstemmelse med denne fælles erklæring er en plan for gradvis oprettelse af en økonomisk og monetær union blevet udarbejdet. Planen er principielt tiltrådt af Rådet og Medlemslandenes regeringer med en resolution fra februar 1971. Denne resolution er omtalt og gen-